

Isten hozott!

A civilizáció történetéhez szorosan kapcsolódik a vendéglátás. Az emberek kezdetben a természetfeletti hatalmaknak, isteneknek kínáltak áldozati ételeket a tisztelet és hódolat kifejezéseként. Napjainkban számos törzsi kultúrában az együtt elfogyasztott étel a barátság megerősítését, a jó viszonyt és egymás megsegítését jelképezi.

Négyezer évvel ezelőtt az egyiptomiak egy-egy jelentősebb esemény alkalmából vagy fontos vendég tiszteletére többórás lakomát rendeztek. Az ókori görögök és rómaiak pazar vendéglátással kápráztatták el a vendégeket, így növelték jó hírnevüket, egyben megmutatták, milyen gazdagok. Ahogy az ételek változatossága, a teríték igényessége, a felszolgálás módja egyre kifinomultabbá és látványosabbá vált, úgy lett egyre fontosabb társadalmi szerepe a vendéglátásnak. Szinte szertartás jelleget kapott, és időről időre különböző illemszabályok és divatok irányították.

A legtöbb vallás előírja az idegenek befogadását és megsegítését. Az ókori görögök főistenét, Zeust a vendéglátás és vendégszeretet isteneként Zeusz Xeniosznak is nevezték, mert megkövetelte minden ember megkülönböztetés nélküli vendéglátását. Mivel úgy hitték, az istenek időnként az emberek közé jönnek, igyekeztek mindenkit a legnagyobb tisztelettel fogadni, így nem fordulhatott elő, hogy a magát idegennek álcázó isten nem megfelelő vendéglátásban részesül. A házigazda először gondoskodott vendége kényelméről, és csak ezután illet kérdéseket feltenni. Sokszor a házigazda és a vendég kölcsönösen megajándékozták egymást, és a házigazda számíthatott rá, hogy fordított esetben őt is befogadják majd, menedéket kap, és kisebb-nagyobb szívességet tesznek neki. A görögöknél és rómaiaknál búcsúzaskor szokás volt zálogot

cserélni, ami nemzedékről nemzedékre őrizte a jó viszonyt.

A római házigazda kézfogással vagy írásban is megerősítette, hogy pártfogásába vette vendégét. A védelembe vett vendég politikai és jogi ügyekben is számíthatott a pártfogásra. A szerződést szentnek és öröknek tekintették.

A magánkapcsolatok mellett megjelent a vendéglátás hivatalos formája is. Az állam saját polgárainak védelmére és pártfogására kijelölt egy személyt az idegen államban, aki vendégét személyes és társadalmi ügyekben is segítette - akárcsak manapság a nagykövetségek. Fizetséggel nem, de annál nagyobb megtiszteltetéssel járt a tisztség.

A középkorban Európa-szerte keresztényi kötelességnek tekintették az utazók befogadását. A kolostorok fogadóként is működtek, a szerzetesrendek gyakran külön épületeket, sőt kórházakat építettek az úton lévők számára.

Az ókori Perzsiában a karavánok útvonala mentén emelt egyszerű épületek nyújtottak védelmet az időjárás viszonyosság és az esetleges támadás ellen. A 16. századtól, a postakocsi elterjedésével Európában és Amerikában is megjelentek a szállást és ellátást biztosító postakocsi-állomások. A vendéglátás üzleti tevékenységgé alakult, és egyre nőtt a fogadók száma. Az ipari forradalom hatására nagyobb és korszerűbb szállodák épültek a városközpontokban és az üdülőhelyeken. A vendéglátás önálló iparágá fejlődött.

A vendéglátás mára elveszítette eredeti jelentését. Idegeneknek ma már nem nyitjuk meg otthonunkat. A vendégség ma a családi, baráti és üzleti kapcsolatok fenntartását szolgálja. A különböző vallási tanítások azt tartják, a világ erkölcsi egyensúlyának alapja az emberségesség, hogy miként viszonyulunk az idegenekhez. Ha fölborul ez a rend, a világ szétesik.

Ma is vannak kultúrák, életformák, ahol fennmaradtak a vendéglátás ősi hagyományai. Keleten még él a közmondás: *Minden idegen szívesen látott vendég.* A beduinok például különleges megtiszteltetésnek veszik, ha idegennel oszthatják meg ételüket. Nagy sértés számukra, ha a sátruk előtt elhaladó idegen nem tér be hozzájuk.

Talán te is hallottál már az arab népekre jellemző nagylelkűségről. Legnagyobb megtiszteltetés számukra, ha a vendég minden kívánságát teljesíthetik. Ha a vendég valamit megdicsér, rögtön oda is ajándékozzák, amit azért legtöbbször illik nem elfogadni. A visszautasítás, ahogy Kínában is, udvariassági formula. Mielőtt bármit elfogadnánk, előbb háritani próbáljuk. A három-négyszeres visszautasítást tekintik csak véglegesnek - ez bizonyos esetekben a házigazda számára is megkönnyebbulés, bár egy értékesebb ajándék elfogadása nagy megtiszteltetés a házigazdának is.

Te mit szeretsz jobban, vendégségbe menni, vagy ha hozzátok jönnek vendégek? Találkoztál már valamilyen különleges szokással?

KRICSFALUSSY BEÁTA

